

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní studia - diplomacie

Role parlamentní diplomacie v
česko-korejských bilaterálních vztazích

(bakalářská práce)

Autor: Dita Bednářová

Vedoucí cvičení: PhDr. Otakar Volenec, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Role parlamentní diplomacie v česko-korejských bilaterálních vztazích* vypracovala samostatně. Veškeré použité podklady, ze kterých jsem čerpala jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne

.....

Poděkování:

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala panu PhDr. Otakaru Volencovi, CSc. za odborné vedení a poskytnuté rady při zpracování bakalářské práce.

Obsah

Seznam použitých zkratek.....	5
Úvod.....	6
1. Teoretické vymezení parlamentní diplomacie	7
1.1 Typologie parlamentní diplomacie a role aktérů mezinárodních vztahů.....	7
1.2 Evropský parlament a Meziparlamentní unie.....	11
2. Aktivity Parlamentu ČR v mezinárodním prostředí	14
2.1 Komory Parlamentu ČR jako iniciátoři zahraniční politiky vlády.....	14
2.2 Zahraničněpolitické aktivity Parlamentu ČR	17
3. Česko-korejská spolupráce v oblasti parlamentní diplomacie.....	21
3.1 Vývoj česko-korejských vztahů.....	21
3.2 Současná česko-korejská spolupráce a vize jejího budoucího vývoje	24
Závěr.....	29
Citovaná literatura.....	31

Seznam použitých zkratek

ASEM = Asijsko-evropské setkání (Asia-Europe Meeting)

ČR = Česká republika

EU = Evropská unie

IPU = Inter-Parliamentary Union (Meziparlamentární unie)

KCCI = Korejská obchodní a průmyslová komora (Korean Chamber of Commerce
and Industry)

KLDR = Korejská lidově demokratická republika

KR = Korejská republika

NATO = North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)

OSN = Organizace spojených národů

PSP ČR = Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

PČR = Parlament České republiky

SR = Slovenská republika

VHZD = Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu

Úvod

Pojetí mezinárodních vztahů zaznamenalo v průběhu staletí řadu významných změn. Dlouhá staletí ležela moc rozhodovat jen v rukou suverénních států. Až koncem 30tileté války a vznikem vestfálského systému začala tato moc oslabovat. Od druhé poloviny 20. století dochází k nárůstu počtu aktérů mezinárodních vztahů. Pojem parlamentní diplomacie, prezentující nový druh diplomatických vztahů, si pomalu začíná získávat své postavení v mezinárodních vztazích.

Cílem práce bude zhodnotit současné zahraničněpolitické aktivity Parlamentu ČR. Aktivity budou hodnoceny na příkladu meziparlamentní spolupráce ČR a KR. V souvislosti s cílem práce byla vytvořena výzkumná otázka, která zní: *„Pojem parlamentní diplomacie si buduje silné postavení v mezinárodních vztazích po celém světě. I přes trvalou kritiku činnosti parlamentu ze strany českých médií, si parlamentní diplomacie našla své místo i v ČR. Je možné stanovit, že zahraničněpolitické aktivity Parlamentu ČR do budoucna nahradí diplomacii vykonávanou zástupci Ministerstva zahraničních věcí či hlavami států?“*.

V práci naopak nebude podán širší výklad pojmu diplomacie. Práce se zaměřuje pouze na diplomacii parlamentní a její roli v bilaterálních vztazích ČR a KR.

Práce využívá především metody komparace, kdy jsou srovnávány poznatky teoretického vymezení dané problematiky se skutečnými aktivitami parlamentů, vyplývajícími z dokumentů Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR, a zpětným hodnocením těchto aktivit ze strany politiků a odborníků. Teoretické vymezení se opírá o studii Daniela Fiotta, člena výzkumného ústavu Institutu pro Evropská studia v Bruselu nesoucí název *„On the Value of Parliamentary Diplomacy“*, ve které Fiott předkládá své teorie o současném fungování parlamentní diplomacie a publikaci docentky Šárky Waisové, české politoložky, která prezentuje proměnu mezinárodních vztahů v průběhu 20. století. (Fiott, 2011) (Waisová, 2009)

Práce je členěna do tří kapitol, z nichž první se zabývá definováním pojmu parlamentní diplomacie a vývojem jeho vzniku. Druhá kapitola mapuje funkce a zahraničněpolitické aktivity Parlamentu ČR. Okrajově nastiňuje současné české politické prostředí. Poslední kapitola aplikuje teorie a domněnky obsažené v práci na fungování české parlamentní diplomacie v praxi. Práce ověřuje zmíněné teorie na příkladu meziparlamentní spolupráce ČR a KR.

1. Teoretické vymezení parlamentní diplomacie

Kapitola nesoucí název „*Teoretické vymezení parlamentní diplomacie*“ se obecně snaží uchopit pojem parlamentní diplomacie. První podkapitola se zabývá původem termínu a jeho postavením v současném politickém prostředí. Prezentovány jsou konkrétní formy parlamentní diplomacie. Druhá podkapitola se zaměřuje na fungování parlamentní diplomacie mezi institucemi Evropské unie na příkladu Evropského parlamentu a Meziparlamentní unie.

1.1 Typologie parlamentní diplomacie a role aktérů mezinárodních vztahů

Pojetí mezinárodních vztahů zaznamenalo v průběhu století řadu významných změn. Jak uvádí Kuta ve své studii zabývající se rolí parlamentů v zahraničních aktivitách, podle tradičního pojetí mezinárodních vztahů byla moc po dlouhá desetiletí vložena výhradně do rukou suverénních států. Tato skutečnost platila až do sklonku 17. století, konkrétně do konce 30tileté války, kdy se na zahraničních aktivitách podílely jen vlády a ministerstva zahraničí jako zástupci suverénních států. Podotýká také, že státy prosazovaly své zájmy na mezistátní úrovni za pomoci diplomacie. Výraznou změnu bylo možné pozorovat až od druhé poloviny 20. století, kdy došlo ke změně v tradičním pojetí mezinárodních vztahů. V rámci této změny začaly zastávat roli aktérů mezinárodních vztahů nejen státy ale také nadnárodní aktéři ekonomického, politického a zájmového charakteru. Konkrétně se jednalo o mezinárodní organizace, nadnárodní korporace či o uskupení jako Greenpeace a do jisté míry také Amnesty International. Nové pojetí mezinárodních vztahů začalo inklinovat k diplomacii víceúrovňové, kde svou úlohu hraje také diplomacie parlamentní. (Kuta, 2013, s. 2n) Toto Kutovo stanovisko potvrzuje Waisová ve své publikaci, když uvádí, že s uzavřením vestfálského míru a vznikem vestfálského systému, dochází k oslabení „*[svrchované nadřazené moci]*“ a za hlavního aktéra mezinárodních vztahů a politiky je pokládán suverénní stát.¹² (Waisová, 2009, s. 87) K formování prvních mezinárodních organizací dochází až po vídeňském kongresu v roce 1815. (Waisová, 2009, s. 89) V souvislosti s postavením států v průběhu 20. století zmiňuje Waisová dále teorii spojenou s pojetím liberalismu. Liberální tradice se vyznačuje především postojem, podle kterého nositelem moci a aktérem mezinárodních vztahů nejsou jen státy ale i nestátní aktéři. V návaznosti na liberální tradici se v průběhu 20. století vytváří nový politický směr

¹ V souvislosti s „*nadřazenou mocí*“ naráží Waisová na značný vliv církve na zahraniční aktivity v období do 17. století. (Waisová, 2009, s. 87)

² K uzavření Vestfálského míru, který je spojován s formálním ukončením třicetileté války, došlo v roce 1648 podpisem mírových smluv v Münsteru a Osnabrücku. (Waisová, 2009, s. 86)

neoliberalismus, který definuje tzv. transnacionální prostředí, ve kterém dochází k nárůstu počtu aktérů, kteří se podílejí na mezinárodních vztazích. (Waisová, 2009, s. 118n) (Waisová, 2009, s. 127). Tímto svým stanoviskem potvrzuje Kutovo vyjádření o posílení moci nadnárodních aktérů.

Jak bylo již řečeno, s rozvojem mezinárodních vztahů a zvýšením počtu nadnárodních aktérů došlo k rozvoji víceúrovňové diplomacie, ve které významnou roli zastává diplomacie parlamentní. S principem parlamentní diplomacie se pojí celá řada definic. Každý z autorů zabývajících se touto problematikou formuluje parlamentní diplomacii odlišně. Přes rozdílnou formulaci zůstává význam vždy podobný. Wilga a Karolewski ve své publikaci *„New Approaches to EU foreign policy“* definují parlamentní diplomacii jako druh diplomatických vztahů mezi parlamenty, které jako transnacionální aktéři, iniciují prohloubení vztahů mezi sebou samými a dále prohloubení vztahů mezi nejrozličnějšími národními a mezinárodními aktéry mezinárodních vztahů. Pigman parlamentní diplomacii definuje jako přímou komunikaci mezi příslušníky legislativy přes hranice států a Kuta v parlamentní diplomacii vidí vizi nových forem vztahů a komunikace mezi státy. Přes nejrozličnější definice je nutno říct, že podstata a smysl parlamentní diplomacie zůstává u většiny autorů stejný. (Wilga et., 2014, s. 135) (Pigman, 2010, s. 44) (Kuta, 2013, s. 3) *„Parlamentní diplomacie označuje aktivity parlamentů i jednotlivých poslanců v mezinárodních vztazích“*. (Kuta, 2013, s. 4) Najdou se také autoři, kteří se jednoznačné definici brání. Jednoznačnému vymezení pojmu oponuje kupříkladu Fiott ve své studii, která polemizuje o budoucí hodnotě a možnostech využití parlamentní diplomacie. Domnívá se, že parlamentní diplomacie, nebo jak on uvádí *„parlomacie“*, není termínem novým. (Fiott, 2011, s. 1, překlad autora) Nesouhlasí s ostatními autory, kteří jsou zastánci domněnky, že prvky parlamentní diplomacie je možné nacházet až od 17. století. Fiott stanovuje, že termín parlamentní diplomacie existoval již v období Starověkého Říma, kdy římskému senátu nenáleželo jen právo vydávat zákony, ale také právo ovlivňovat římskou politiku, například přijímáním zahraničních delegací. (Fiott, 2011, s. 1)

V další části své studie Fiott představuje jednotlivé formy vykonávání parlamentní diplomacie. Parlamentní diplomacii rozděluje obecně do čtyř hlavních úrovní. Konkrétně se jedná o úroveň vnitro- a mezistátní, dále pak o úroveň vnitro- a meziregionální. Vnitrostátní úroveň sestává z činností parlamentů a politických stran, jejichž hlavním úkolem je kontrola vykonávání zahraniční politiky ze strany národních vlád. Mezistátní úroveň parlamentní diplomacie na rozdíl od úrovně vnitrostátní představuje činnosti parlamentních delegací a

multilaterálních skupin přátel parlamentů.³ Cílem těchto delegací je především snaha iniciovat rozvoj vztahů se zeměmi mimo EU s cílem připravit prostředí pro zahraniční politiku národních vlád. Jako příklad mezistátní úrovně parlamentní diplomacie můžeme uvést iniciativu parlamentního shromáždění NATO. Iniciativy Evropského parlamentu, které usilují o kulturní výměnu, dialog a vzájemné pochopení mezi zeměmi EU a mezi EU a zbytkem světa jsou dále příkladem vnitroregionální úrovně parlamentní diplomacie. Jako poslední zmiňuje Fiott meziregionální úroveň, v rámci které se scházejí parlamenty suverénních států ve snaze zahájit dialog týkající se široké oblasti mezinárodních vztahů. (Fiott, 2011, s. 2n) Jako příklad meziregionální úrovně můžeme jmenovat Meziparlamentní unii, jejímž cílem, což potvrzuje Fiottovu teorii o náplni práce dané úrovně, je „*prostřednictvím meziparlamentního dialogu podporovat kontakty, výměnu názorů a zkušeností mezi členy parlamentů z celého světa, zkoumat otázky celosvětového významu se záměrem aktivně zapojit parlamenty do jejich řešení a napomáhat ochraně lidských práv*“. (Stálá delegace do Meziparlamentní unie, 2013) (viz 1.2 Evropský parlament a Meziparlamentní unie)

Fiott jmenuje dále faktory přispívající k větší efektivnosti parlamentní diplomacie. Stanovuje domněnku, že velký vliv na konečný výsledek zásahů parlamentů do mezinárodních vztahů hraje velikost jednotlivých parlamentních orgánů. Stanovuje logickou úvahu, že čím více jednotlivých členů, tím více možností, jak předcházet konfliktům a vyvíjet snahu o navázání spolupráce. Tuto Fiottovu domněnku potvrzuje Wilga stanoviskem, ve kterém uvádí, že parlamentní diplomacie probíhá v jednotlivých státech odlišně. Dodává, že především závisí parlamentní diplomacie na vnitřních ústavních podmínkách jednotlivých států, zejména na konkrétním složení parlamentu a to nejen s ohledem na různorodost politického spektra ale také v návaznosti na počet členů parlamentu. (Fiott, 2011, s. 3) (Wilga et., 2014, s. 138)

V souvislosti s jednotlivými již výše zmíněnými úkoly parlamentní diplomacie je možné položit si otázku, proč se právě parlamentní diplomacie stává v posledních letech natolik využívanou. Na tuto otázku odpovídá Pigman, který uvádí, že růst vlivu a četnosti aktivit parlamentní diplomacie je nutno přičítat růstu vůle veřejnosti více kontrolovat rozhodnutí exekutivních orgánů. (Pigman, 2010, s. 46) S tímto výrokem do jisté míry nesouhlasí

³ Rovina meziparlamentních vztahů je u skupin přátel tvořena jednotlivými poslanci. Skupiny přátel jsou rozděleny podle konkrétních zájmů poslanců o zahraničí. (Kuta, 2013, s. 6) Seznam meziparlamentních skupin přátel ČR s jednotlivými zástupci. (Meziparlamentní skupiny přátel, 2013)

Čmejrek, Bubenířek a Čopík, kteří ve své publikaci, zabývající se demokracií v lokálním prostoru, komentují téma volební účasti při volbách do parlamentu. Konstatují na jednu stranu, že volební účast při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR značně převyšuje volební účast jakýchkoli jiných voleb uskutečňujících se na území ČR.⁴ Na stranu druhou dodávají, že v trendu volební účasti při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR je možno spatřovat klesající tendenci. (Čmejrek et., 2010, s. 78) Tato skutečnost napovídá, že na území ČR je v posledních letech možno spatřovat jistou politickou skepsi. Nutno říci, že volební účast ČR není zcela srovnatelná s volební účastí v jiných zemích. To dokládají výsledky voleb do Evropského parlamentu. Výsledky voleb a volební účast při volbách do Evropského parlamentu poukazují na fakt, že politická skepse není zdaleka patrná u všech členů EU. Se zaměřením na Pigmanovu teorii o růstu vlivu parlamentní diplomacie v návaznosti na snahu veřejnosti kontrolovat exekutivní orgány prostřednictvím svých zástupců v parlamentu, je možné se domnívat, že například v Dánsku nebo Itálii, kde volební účast při volbách do Evropského parlamentu dosáhla téměř 60 % je víra v parlamentní diplomacii velmi silná.⁵ (Rieger, 2014) (viz 1.2 Evropský parlament a Meziparlamentní unie)

V souvislosti s úskalími parlamentní diplomacie není zmiňována jen jistá politická nedůvěra panující v některých zemích EU. Podle Fiotta představuje další problém rozlišení zájmů a cílů parlamentní diplomacie. Fiott poukazuje na možný problém parlamentů rozlišit zájmy veřejnosti s partikulárními osobními zájmy. To stejné platí pro kompromisy. Z toho důvodu je Fiott názoru, že parlamentní diplomacie by se měla více soustředit na vývoj, zkoumání a testování nových přístupů k diplomacii, dále na vývoj neoficiálních kanálů. S tímto Fiottovým stanoviskem částečně nesouhlasí Hamilton. Hamilton je přesvědčen, že na místo vytváření nových institucí a přístupů by se parlamenty měly více soustředit na zlepšování již existujících prostředků. Na druhou stranu Hamilton s Fiottem souhlasí ve vytváření alternativních kanálů. Je toho názoru, že parlamenty by měly vytvářet alternativní kanály, které by přispívaly k formování a zlepšování bilaterálních vztahů mezi státy dosud nespolupracujícími prostřednictvím exekutivních orgánů. (Fiott, 2011, s. 5) (Hamilton, 2012, s. 3) Další možné úskalí představuje podle Fiotta existence stranické disciplíny. Naráží tak

⁴ Volby do Poslanecké sněmovny parlamentu ČR (1990 – 96,79 %, 2006 – 64,47 %), Volby do Senátu (v prvních senátních volbách – 1996 – 1. kolo 35,06 %, 2. kolo – 30,63 %, 2006 – 1. kolo 42,09 %, 2. kolo – 20,73 %) (Čmejrek et., 2010, s. 78n)

⁵ V návaznosti na výsledky voleb a volební účast při volbách do Evropského parlamentu je nutno dodat, že v Itálii je volební účast povinná. V zemi se ale neuplatňují sankce, neexistuje sankční mechanismus, který by volební neúčast penalizoval. (Rieger, 2014)

na možný problém udržení si nezávislosti při rozhodování o zahraniční politice. Domnívá se, že v důsledku stranické disciplíny, kdy jsou příslušníci jedné politické strany nuceni hlasovat v zájmu strany, může být nezávislost a tím i volné fungování parlamentní diplomacie ohroženo. (Fiott, 2011, s. 4)

V souvislosti s parlamentní diplomacií je vyzdvihován naopak trvalý dialog, vytváření atmosféry důvěry a porozumění. Fiott uvádí, že značnou výhodu představuje fakt, že parlamentní diplomacie navazuje dialog tam, kde tradiční kanály a tradiční diplomacie selhaly či dosud nebyly navázány. (Fiott, 2011, s. 4) Kuta uvádí, že efektivní činnost parlamentní diplomacie snižuje náklady na reprezentaci. Důvodem proto je skutečnost, že vykonavatelé parlamentní diplomacie vyjednávají a argumentují přímo tam, kde je později rozhodováno o konkrétních krocích zahraniční politiky. (Kuta, 2011, s. 9) Jako klad je nutno zmínit také základní funkci parlamentu a to kontrolu vlád. Parlamenty kontrolují vytváření zahraniční politiky a jejich delegace přispívají k jejímu lepšímu a jasnějšímu šíření mezi státy, jejich parlamenty a organizacemi. (Pigman, 2010, s. 46)

1.2 Evropský parlament a Meziparlamentní unie

V Evropské unii zastává ústřední roli spojenou s principem parlamentní diplomacie Evropský parlament. (Fiott, 2011, s. 4) V souvislosti s Evropským parlamentem je možné přímo aplikovat již výše zmíněnou Pigmanovu teorii. Pigman se domnívá, že hlavním hybatelem růstu parlamentní diplomacie je rostoucí zájem veřejnosti podílet se na kontrole rozhodování a funkcí vlády za pomoci přímo zvolených příslušníků legislativy. (Pigman, 2010, s. 46) Ve spojitosti s touto teorií lze usuzovat, že právě s vyšší vůlí veřejnosti angažovat se v kontrole činnosti národních parlamentů a dalších institucí EU, roste prestiž Evropského parlamentu. Příslušníci Evropského parlamentu jsou voleni v přímých volbách na pět let. Jedná se o jediný přímo volitelný orgán, který vykonává roli kontrolního orgánu nad dalšími orgány EU. (Evropský parlament, 2014)

Evropský parlament v posledních letech čelí opačnému trendu. V Evropě u mnohých zemí klesá zájem o domácí a zahraniční politiku ze strany široké veřejnosti. Dokládají to výsledky voleb a volební účast při volbách do Evropského parlamentu uskutečněných v průběhu května 2014. Na jednu stranu je uváděn fakt, že lze pozorovat určitý pozitivní trend spojený se zastavením poklesu volební účasti. Na druhou stranu, při zanalyzování volební účasti v konkrétních zemích, vyplývá, že v celé řadě z nich k volbám nešla ani pětina voličů. Na Slovensku přišlo k volbám 13 % voličů, v ČR pak 19,5 %. Po SR a ČR následují Slovinsko

s necelými 21 % a Polsko s 22,7 %. V EU se ovšem najdou také země s vysokou volební účastí, které by potvrzovaly Pigmanovu teorii o růstu zájmu široké veřejnosti o zahraniční politiku. Takovou zemí jsou Belgie a Lucembursko, kde k volbám tradičně přišlo na 90 % voličů. Svou roli zde ovšem hraje jistě i fakt, že v Belgii platí povinná volební účast spolu se sankčním mechanismem, který může případné nevoliče penalizovat. (Rieger, 2014)

Wilga uvádí, že postavení Evropského parlamentu s ohledem na mezinárodní dohody ukazuje, že se meziparlamentní dohody mohou stát důležitým prostředníkem v mezinárodních vztazích. (Wilga, 2014, s. 135) S tím souhlasí také Pigman, který uvádí, že meziparlamentní dohody a výměna informací slouží k lepší informovanosti parlamentů, v tomto případě Evropského parlamentu o diplomatických otázkách a tím umožňují navazování kontaktů a důvěry tam, kde to exekutivy států neumožňují. (Pigman, 2010, s. 46)

Jak dále uvádí Weiglas a Boer, parlamentní diplomacie vznikla z potřeby vyšší kontroly vládních aktivit při mezinárodních organizacích. Výsledkem byl dále vznik řady meziparlamentních struktur, jejichž úkolem bylo primárně dohlížet na činnost národních vlád, navazovat kontakty mezi sebou a tím upevňovat pozici organizací v jednotlivých suverénních státech. Více než dříve si však parlamenty uvědomovaly, že vlády nejsou schopny sami dále vyvíjet aktivity v zahraničí. Parlamenty jako organizace se tak sami začaly zabývat komplexy zahraničních problémů, které vyžadovaly vícestranný přístup. Začala být ustanovovány parlamentní shromáždění. (Weisglas et., 2007, s. 94) Jak uvádí Kuta, „v tomto duchu vznikalo také parlamentní shromáždění při Evropském společenství uhlí a oceli, které později nahradil Evropský parlament“. (Kuta, 2011, s. 11) Dodává naopak, že dané organizace nezastupují vlády ale jednotlivé parlamenty. Nejsou prvotně určeny ke kontrole vlád států, ale spíše k ovlivňování politiky a vedení dialogu. Mezi další organizace, které zajišťují vícestranný přístup k řešení zahraniční politiky a vztahů, patří také Meziparlamentní unie. (Kuta, 2011, s. 11)

Meziparlamentní unie, založená v roce 1889, představuje sdružení parlamentů. Sdružuje parlamenty k vytváření celosvětových dialogů, šíření míru a rozvoji spolupráce mezi lidmi s cílem ukotvit lépe principy demokracie v dnešní společnosti. Mezi hlavní snahy Meziparlamentní unie patří rozvíjet kontakty, koordinaci a výměnu informací mezi příslušníky parlamentů a parlamenty samotnými, zabývat se otázkami mezinárodního zájmu, přinášet nové pohledy k aktuálně projednávaným celosvětovým tématům a přispívat k obraně a podpoře lidských práv, která představují hlavní složku parlamentní demokracie.

Meziparlamentní unie pracuje intenzivně ve spolupráci s OSN, dále kooperuje s mezinárodními vládní i nevládními a regionálními meziparlamentními organizacemi. V listopadu 2011 zveřejnila Meziparlamentní unie přijetí nové strategie pro roky 2012 až 2017. Strategie nesoucí název „*Lepší parlamenty, silnější demokracie*“ se zaměřuje primárně na hledání nových cest k posílení demokracie prostřednictvím parlamentů, rozvoj debat o rovnosti pohlaví, ochranu lidských práv a zlepšení povědomí o Meziparlamentní unii a dalších organizacích, které se podobnou problematikou zabývají. (Inter-Parliamentary Union, 2011) (IPU Strategy 2012-2017, 2011, překlad autora)

Spolu s hlavními cíli je prezentována problematika financování organizací tohoto druhu. Meziparlamentní unie je primárně financována svými členy (jednotlivými parlamenty) prostřednictvím veřejných financí. V souvislosti s touto problematikou zmiňuje Wilga průzkum, který se snaží zhodnotit úspěšnost iniciativy parlamentní diplomacie posledních let. Uvádí, že schopnost parlamentů zasahovat do aktuálních mezinárodních vztahů a zahraniční politiky zůstávají do jisté míry nadále limitovány. Tato skutečnost je spojována především s nedostatkem finančních zdrojů. (Wilga et., 2014, s. 136) Beetham souhlasí s výrokem, ve kterém uvádí, že parlamenty často postrádají zdroje a to jak lidské, tak materiální. (Beetham et., 2006, s. 20) Wilgovu obavu z možného ohrožení fungování parlamentní diplomacie nesdílí Fiott. Na jednu stranu uvádí, že parlamenty opravdu mnohdy postrádají finanční zdroje, které potřebují při vysílání delegací do zemí mimo EU, na stranu druhou spatřuje v této skutečnosti spíše výhodu. Poznává, že parlamenty mnohdy mobilizují nejrozličnější aktéry, kteří mají později snahu aktivovat kampaně pro podporu řešení mezinárodních problémů. Parlamenty jsou také schopny hledat stále nová a inovativní řešení k navazování vztahů při tlumení krizí a vytváření politické důvěry. Tato inovativní řešení mohou ve finále kompenzovat náklady, které by bylo nutné vynaložit, kdyby k tlumení krizí ze strany parlamentů a organizací nedocházelo. Závěrečná věta Fiottovy studie se nese dále v duchu nové strategie Meziparlamentní unie pro roky 2012 až 2017, když uvádí, že iniciativa spojená s parlamentní diplomacií nepřinese Evropě jen lepší diplomatickou způsobilost, ale také lepší parlamenty. (Fiott, 2011, s. 3) (Fiott, 2011, s. 6)

2. Aktivita Parlamentu ČR v mezinárodním prostředí

Druhá kapitola nesoucí název „Aktivita Parlamentu ČR v mezinárodním prostředí“ se bude soustředit na bližší specifikaci výše zmíněných teorií a jejich praktické ukotvení v zahraničněpolitickém působení komor Parlamentu ČR. První podkapitola se soustředí na aktivitu Parlamentu ČR vyplývající z ústavního pořádku ČR. Mapovány jsou dále změny spojené s ratifikací Lisabonské smlouvy a jejich význam pro Parlament ČR. V druhé podkapitole bude hodnocen současný stav zahraničněpolitických aktivit Parlamentu ČR.

2.1 Komory Parlamentu ČR jako iniciátoři zahraniční politiky vlády

Způsob utváření zahraniční politiky a její konkrétní podoba leží v rukou vlády ČR. Vláda může ovlivňovat povahu a strukturu tvorby této politiky a je tím považována za jejího hlavního aktéra. Tato pravomoc vyplývá z exekutivních pravomocí vlády. Z hlediska legislativní úrovně je za hlavního aktéra považován Parlament ČR, který za pomoci legislativních změn může vyvolat zvrat v povaze utváření české zahraniční politiky. Ze zkušenosti z posledních let je patrné, že Parlament ČR užívá legislativních změn k přetváření zahraniční politiky minimálně. (Kořan, 2012, s. 20) Legislativní role Parlamentu ČR se do zahraniční politiky promítá primárně jednáním o mezinárodních smlouvách. Jednání o mezinárodních smlouvách nepatří mezi běžné legislativní úkony. Národní parlamenty nabyly tuto pravomoc, kterou vyjadřují souhlas se zahraničněpolitickou orientací výkonné moci až v průběhu posledních století. (Kolář, 2009, s. 55) Z Ústavy ČR vyplývá, že k ratifikaci některých mezinárodních smluv je zapotřebí souhlasu obou komor Parlamentu ČR. Konkrétně se jedná mezinárodní smlouvy, které „[upravují práva a povinnosti osob, spojenecké, mírové a jiné politické smlouvy, dále smlouvy, z nichž vzniká členství České republiky v mezinárodní organizaci, hospodářské, jež jsou všeobecné povahy a o dalších věcech, jejichž úprava je vyhrazena zákonu]“. (Ústava České republiky, Čl. 49)

Ovlivňování přijetí mezinárodních smluv není jedinou možností, za pomoci které může Parlament ČR zasahovat do tvorby české zahraniční politiky a ovlivňovat tak postavení ČR v mezinárodních vztazích. Vedle legislativního procesu je významnou funkcí Poslanecké sněmovny, dolní komory Parlamentu ČR, funkce kontrolní. Ústava stanovuje, že vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně. Nelze popřít, že kontrolní funkce, kterou plní Poslanecká sněmovna je nezbytná pro udržení rovnováhy mezi ústavními institucemi. Tato funkce probíhá za pomoci dvou základních nástrojů. Prvním nástrojem kontroly je vyslovení důvěry vládě. K vyslovení důvěry je potřeba souhlas nadpoloviční většiny přítomných poslanců. Za předpokladu, že vláda důvěru nezíská, získává prezident pravomoc jmenovat premiéra zcela

podle svého výběru. Poslanecká sněmovna hlasuje o kandidátovi znova a za předpokladu, že ani tentokrát nevysloví důvěru, je prezident povinen jmenovat předsedu vlády na návrh předsedy Poslanecké sněmovny.⁶ Druhým nástrojem je interpelační právo. Interpelace umožňují příslušníkům Poslanecké sněmovny klást dotazy členům vlády. Z ústavy vzniká členům vlády povinnost na interpelaci odpovědět ve stanovené lhůtě. Obecně se rozlišují dva typy interpelací a to konkrétně interpelace ústní a písemné. Samotné projednávání interpelací je pevnou součástí jednání Poslanecké sněmovny. (Kolář, 2009, 59nn.) V posledních letech je možné pozorovat klesající tendenci v počtu přednesených interpelací. Jak vyplývá z analýzy Ústavu mezinárodních vztahů, který každoročně sleduje orientaci české zahraniční politiky a aktivity ústavních orgánů, za rok 2011 bylo poslanci podáno necelých 15 ústních či písemných interpelací. Jedná se o výrazně méně podaných dotazů ze strany příslušníků parlamentu než za rok 2009, kdy se celkový počet pohyboval okolo 50. (Kořan, 2012, s. 29) Konkrétním příkladem je interpelace podána poslancem Miroslavem Grebeníčkem v lednu roku 2008 na ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga. Poslanec Grebeníček touto cestou žádal o vysvětlení ve věci orientace zahraniční politiky vlády ČR. Zpochybňoval zde postoj vlády k intervencím vojsk NATO v Iráku a Afganistánu. (Interpelace M. Grebeníčka na K. Schwarzenberga ve věci zahraniční politiky vlády ČR, 2008) Je patrné, že interpelace neposkytují poslancům jen prostor pro dotazy a upřesnění. Jsou především vhodným způsobem pro zahájení diskuze o zahraniční politice. Pravomoci a povinnosti parlamentu vyplývající z Ústavy ČR nebývají primárně považovány za součást parlamentní diplomacie. Na druhou stranu pro pochopení postavení národních parlamentů v mezinárodních vztazích, v tomto případě konkrétně Parlamentu ČR, je nezbytné si uvědomit, jakým způsobem se formuje zahraniční politika a jaký mají parlamenty vliv na její ovlivňování v rámci národních států.

Zde je možno navázat na teorii týkající se liberálního pojetí mezinárodních vztahů, zmíněnou v první kapitole, podle které nositeli moci a aktéry mezinárodních vztahů nejsou jen státy ale i nestátní aktéři, kolektivy jednotlivců. (Waisová, 2000, s. 87) Z ústavního pořádku byly doposud vyjmenovány hlavní pravomoci a povinnosti Parlamentu ČR. Ústava není ovšem jediným pořádkem stanovujícím pravidla pro fungování národních parlamentů. Za dokument,

⁶ Poněkud komplikovanější situace nastala v roce 2013, kdy byl po demisi vlády premiéra Petra Nečase sestavením „úřednické“ vlády pověřen Jiří Rusnok. Jeho vláda nezískala důvěru a byla nucena podat demisi. Prezident Zeman po přijetí demise vyzval Jiřího Rusnoka k vedení vlády v demisi a to až do vytvoření nové vlády po předčasných volbách. Tato situace byla značně komplikovaná i pro vývoj české zahraniční politiky a aktivity Parlamentu ČR, který se snaží pravidelně koordinovat svou politiku s vládou. (Kořan, 2014, s. 28n.)

který značně ovlivnil postavení a fungování národních parlamentů, lze považovat Lisabonskou smlouvu. Tato mezinárodní smlouva byla ČR ratifikována v listopadu roku 2009 a v platnost vstoupila 1. prosince 2009. Prostřednictvím Lisabonské smlouvy dochází k posílení role národních parlamentů, především posílením kontrolních pravomocí či přiřknutím práva na informace. Národním parlamentům byla dále podle této smlouvy prodloužena lhůta pro přezkum návrhů legislativy. (Lisabon otevírá dveře národním parlamentům, 2009) Lisabonskou smlouvu lze nepochybně považovat za velký krok v rozvoji parlamentní diplomacie pro všechny členské země Evropské unie, ČR nevyjímaje.

Role Parlamentu ČR jako iniciátora zahraniční politiky vlády bývá mnohými podceňována a zlehčována. V zhodnocení zahraniční politiky ČR za rok 2013 stanovuje Kořan, že „*role sněmovny jako platformy pro politickou diskuzi o zahraniční politice, selhávala ještě více než v minulých letech*“. Svůj výrok doplňuje posléze poněkud paradoxním vyjádřením, ve kterém uvádí, že sněmovna zahájila v roce 2013 důležitou diskuzi, která se týkala návrhu vlády o vyslání českých vojáků na výcvikovou operaci EU do Mali. (Kořan, 2014, s. 27) V rozporu s Kořanovým výrokem stojí vyjádření Tomáše Prouzy, současného státního tajemníka pro evropské záležitosti, který odmítá, že by se Parlament ČR nevěnoval zahraniční agendě. Prouza stanovuje, že celá řada kritiků Parlamentu ČR, především kritiků jeho zahraničněpolitické orientace, nezná dostatečně všechna fakta. Uvádí, že velkou roli zde hraje spolupráce mezi oběma komorami parlamentu a vládou. Kritika Parlamentu ČR a nařčení z nedostatečného zájmu o mezinárodní prostředí podle Prouzy vyplývá z faktu, že spolupráce mezi Parlamentem ČR a vládou nepodléhá zájmu médií. Právě nedostatečná medializace aktivit Poslanecké sněmovny a Senátu v českém prostředí může navodit dojem neuspokojivé aktivity. (Prouza, 2014) To potvrzuje Kuta ve své studii, která se zabývá nejen Lisabonskou smlouvou a jejím vlivem na funkci národních parlamentů. Práce se zabývá zejména zkoumáním změn vztahu mezi národními parlamenty a vládami po přijetí Lisabonské smlouvy. Podle Kuty zvýšená aktivita národních parlamentů pomáhá vyvíjet větší tlak na kontrolu vlád a tím dospívá „*k větší míře parlamentarizace a demokratizace*“. (Kuta, 2009, s. 4)

Otázkou zůstává, zda Lisabonská smlouva národním parlamentům nepřináší až příliš pravomocí. Český europoslanec Jan Zahradil v roce 2009 stanovil, že zdaleka ne všechny evropské národní parlamenty jsou na změny plynoucí z Lisabonské smlouvy připraveny. Dodává, že dále záleží na možnostech samotných národních parlamentů a na tom, jak aktivně se tyto parlamenty budou ochotny zapojit do ovlivňování evropské legislativy. (Lisabon

otevřít dveře národním parlamentům, 2009) To nás přivádí zpět k Wilgově teorii, podle které se aktivity poslanců a senátorů odvíjejí od vnitřních ústavních podmínek. (Wilga et., 2014, s. 138) Pro možnosti a aktivitu národních parlamentů v mezinárodních vztazích není důležité jen konkrétní složení parlamentu. Klíčová je ochota aktivně se zapojit a ovlivňovat mezinárodní vztahy. Z daných stanovisek dále vyplývá, že pro plynulý chod a efektivnější fungování parlamentní diplomacie je klíčová spolupráce s vládou, přestože parlamentní diplomacie definuje primárně aktivity parlamentů a jejich příslušníků. (viz 2.2 Zahraničněpolitické aktivity Parlamentu ČR)

2.2 Zahraničněpolitické aktivity Parlamentu ČR

Komunikace vlády a Parlamentu ČR není klíčová jen z hlediska vzájemné informovanosti a orientace české zahraniční politiky. Spolupráce se přímo promítá do parlamentní diplomacie. Za rok 2011 bylo Poslaneckou sněmovnou přijato celkem 36 zahraničních delegací. Delegace byly přijímány převážně předsedkyní Poslanecké sněmovny Miroslavou Němcovou a místopředsedou Lubomírem Zaorálkem. Když se na jednotlivé delegace zaměříme podrobněji, zjistíme, že velká část těchto delegací nepřicestovala primárně na pozvání Parlamentu ČR. Převážně se jednalo o delegace, které přijely za účelem návštěvy ať už oficiální či pracovní na pozvání vlády ČR. Pouze 7 delegací přicestovalo na přímé pozvání Miroslavy Němcové. (Kořan, 2012, s. 32) Podobný scénář je možno nalézt i v následujících letech. Za rok 2014 přijal Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny 25 delegací. (Zahraniční aktivity Zahraničního výboru PSP ČR, 2014) Tento počet se významně neliší od celkového počtu přijatých delegací za rok 2011 a to jsou zmiňovány jen příjetí Zahraničním výborem. Může se zdát, že Poslanecká sněmovna se v roce 2014 výrazněji zasadila o navazování styků se zahraničím a rozvoj parlamentní diplomacie. Je nutno se ptát, jestli není dojem spíše za zavádějící. Z analýzy Ústavu mezinárodních vztahů za roky 2011 až 2013 vyplývá, že dochází k poklesu iniciativy příslušníků parlamentu zasazovat se o přímé navazování kontaktu se svými zahraničními protějšky. (Kořan, 2014, s. 27n.) Otázkou zůstává, co je důvodem klesajícího zájmu o navazování kontaktu se zahraničím.

Z první kapitoly vyplynula celá řada pozitiv spojených se zavedením a správným fungováním parlamentní diplomacie. Vyjmenováno bylo i několik negativ. Jmenovitě se jednalo o možný problém koordinace běžné pracovní náplně poslanců a senátorů se zahraničními aktivitami, dále byla zmíněna problematika financování zahraničních cest a zatíženost stranickou příslušností. Se zaměřením na české prostředí nejsou tato negativa primárním zdrojem problémů. Za hlavní problém lze považovat koaliční krizi roku 2013,

kteřá měla negativní dopad na celou českou zahraniční politiku a její trvající polarizaci, na první pohled patrnou v posledních letech. Tuto domněnku dokládá Kořan v zhodnocení české zahraniční politiky za rok 2013. V roce 2013 se česká politická scéna ocitla v krizi. Důvodem nebyly jen demise premiéra Nečase a rozsáhlá kauza uvnitř Občanské demokratické strany, ale především pak pokračující neschopnost koalice a opozice na hledání společné dohody. V době vlády premiéra Nečase sestával Senát převážně z opozice. Docházelo k výrazné polarizaci a hledání společných východisek se tak stávalo obtížnější. Značnou újmu ve spojitosti s vládní krizí zaznamenat Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny. Z analýzy vyplývá, že úloha předsedy výboru za rok 2012 nebyla dostatečná. Podobně je líčen i vývoj v první půli roku 2013. V rozmezí mezi červnem a prosincem Zahraniční výbor vůbec nezasedal. Kořan poukazuje na celou řadu zahraničněpolitických výzev, kterým mohli poslanci a senátoři čelit. Jmenovitě kritizuje nevyužívání práva poskytnutého Lisabonskou smlouvou, kdy parlamenty mohou zasahovat do unijního legislativního procesu. (Kořan, 2014, s. 21nn.) Z těchto údajů vyplývá, že aktivity parlamentu ve spojitosti s navazováním kontaktu se zahraničím značně zaostávaly. Lze pochopit, že ne všichni poslanci a senátoři vstupují do politiky s cílem orientovat se na zahraničí a spolupracovat se svými zahraničními protějšky. Nezájem však nelze akceptovat u zahraničně orientovaných výborů, jakými jsou Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny či senátní Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost.

Kořan se ve své analýze za rok 2013 zdráhal hodnotit možný vývoj pro další rok. (Kořan, 2014, s. 28) Při nahlédnutí do zhodnocení zahraničněpolitických aktivit Parlamentu ČR za rok 2014, je možno zaznamenat rostoucí zájem o zahraniční politiku ze strany poslanců a senátorů. To dokazuje již výše zmíněný počet přijatých delegací Zahraničním výborem Poslanecké sněmovny. Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny sám podnikl také cesty do zahraničí. Jmenovitě šlo o cestu do Polska a Maďarska v lednu roku 2014, v dubnu o účast na meziparlamentní konferenci v Athénách. V červnu podnikla delegace Zahraničního výboru cestu do Nepálu a Bhútánu. V plánu zahraničních cest se objevila cesta do Bruselu v souvislosti s pravidelnou účastí na jednání Zahraničního výboru Evropského parlamentu. V posledním měsíci roku podnikl Zahraniční výbor dále cestu do Polské republiky a Spolkové republiky Německo. Z vyjmenovaných cest je nutno vyzdvihnout především lednovou cestu do Maďarska, která souvisela s historicky prvním setkáním Zahraničních

výborů parlamentů V4 ve Visegrádu.⁷ (Zahraniční aktivity Zahraničního výboru PSP ČR, 2014) Podobně jako poslanci se o posílení zahraničněpolitické orientace zasadili senátoři. Senátor a předseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Jozef Regec přijal v prvním čtvrtletí roku 2014 velvyslance Irácké republiky, Rakouska, Maroka a Turecka. Předseda senátu Martin Štěch přijal lotyšského velvyslance, velvyslankyni Číny a prezidenta Arménie. Senátoři dále navštívili Nizozemí a účastnili se Parlamentního shromáždění Rady Evropy ve Štrasburku.

Pro zkoumání fungování parlamentní diplomacie ČR se zásadním stává nejen četnost zahraničněpolitických aktivit Parlamentu ČR ale také jeho geografická orientace. Geografickou orientací jsou myšleny aktivity, které korelují geografické priority konkrétního státu. Pro ČR můžeme za takové priority považovat návštěvy bezprostředních sousedů, dále pak návštěvy Lotyšska, Makedonie, Moldavska, Srbska či Francie. Vedle geografických priorit mnozí rozlišují také tematické priority, tj. návštěvy zemí, které jsou v konkrétním období významné pro světové dění. Takovým příkladem jsou cesty do Afghánistánu či Iráku, které delegace ČR podnikly v roce 2012. (Kořan, 2013, s. 20) Pro utváření směru české zahraniční politiky a v souvislosti s tím pro formování aktivit Parlamentu ČR je podstatné, kam se orientuje politika konkrétních vlád. Markantní je tento rozdíl zejména mezi diplomacií vykonávanou předsedou vlády Petrem Nečasem a Jiřím Rusnokem.⁸ Diplomacie Petra Nečase je hodnocena převážně pozitivně. Mezi své priority zařazoval především setkávání Visegrádské skupiny, dále se soustředil spíše na Evropu, což dokazují jednání se švédským premiérem o pronájmu gripenů či setkání s předsedou Evropské Komise José Manuelem Barrosem. Naopak premiér Jiří Rusnok se orientovat spíše na diplomacii ekonomickou. Mimo „*závazků vůči existujícím multilaterálním platformám*“, kterými jsou setkání Evropské Rady či jednání Visegrádské skupiny, nepodnikl Rusnok téměř žádné zahraniční cesty. (Kořan, 2014, s. 25) Patrné byly především snahy o navázání obchodních styků s Čínou. Orientace obou premiérů se promítly i do fungování a orientace výborů Parlamentu ČR. Za Nečase se příslušníci Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny orientovali hlavně na setkání s evropskými protějšky. Po dobu Rusnokovy vlády Zahraniční výbor takřka nezasedal. Poprvé se jeho příslušníci sešli až ke konci roku 2013. (Kořan, 2014,

⁷ Visegrádská skupina podporuje sdílení hodnot a tradic mezi zeměmi. Současně má za úkol posílit vliv svých členů (České republiky, Slovenské republiky, Polské republiky a Maďarska) za pomoci vzájemné spolupráce v rámci EU. (O V4, 2000) Není pochyb, že právě spolupráce se zeměmi V4 je pro českou zahraničněpolitickou orientaci a postavení v mezinárodním prostředí zásadní.

⁸ Petr Nečas stál v úřadu premiéra až do poloviny roku 2013, kdy byl nahrazen Jiřím Rusnokem. (Kořan, 2013, s. 23)

s. 28) Rusnokova snaha o ryze ekonomickou orientaci české zahraniční politiky se tak promítla i do aktivit Parlamentu ČR.

Nejen na kvantitu ale i především na kvalitu aktivit Parlamentu ČR poukazuje Tomáš Prouza, který dodává, že kvalita se na rozdíl od kvantity špatně zachycuje. I přes problematické zhodnocení úspěchů českých zahraničněpolitických aktivit je Prouza přesvědčen, že práci Parlamentu ČR, především pak Sněmovny, lze hodnotit v období roku 2014 za „*[mnohem operativnější, cílenou na skutečně žhavé otázky a aktuální jednání]*“. (Prouza, 2014) Otázku jak mapovat efektivitu české parlamentní diplomacie si pokládá také Kořan. Stanovuje, že na zahraniční cesty jsou každoročně vynakládány velké prostředky a přesto je informovanost o využití těchto peněz minimální. (Kořan, 2012, s. 32) Senátoři získali pro rok 2015 prostředky ve výši 13 milionů korun stejně jako v minulých letech. Poslanecká sněmovna na své aktivity vynaloží v přepočtu 29 milionů korun. (Za zahraniční cesty senátoři chtějí utratit 13,25 milionu korun, 2015) To nás přivádí zpět k problematice medializace aktivit Parlamentu ČR. Z daných zjištění vyplývá, že informovanost o aktivitách Parlamentu ČR je minimální. Média informují primárně o výši prostředků vynaložených na zahraniční aktivity Parlamentu ČR, jejich využití pak blíže nespecifikují. Dále je nutno stanovit, že nelze mapovat efektivitu aktivit parlamentu podle množství vynaložených prostředků. Ze zkoumání vyplynulo, že Parlament ČR se v roce 2014 zapojil aktivněji do styků se zahraničím než v předcházejících letech a to přestože na své aktivity získal stejné množství prostředků. Faktem zůstává, že měření kvality parlamentní diplomacie je značně problematické. Právě problematické měření kvality aktivit Parlamentu ČR může být dalším důvodem pro tvrzení mnohých odborníků, že zahraničněpolitická orientace českých ústavních orgánů je nedostatečná.

3. Česko-korejská spolupráce v oblasti parlamentní diplomacie

Cílem práce poslední kapitoly, která nese název „Česko-korejská spolupráce v oblasti parlamentní diplomacie“ je nastínit vývoj spolupráce mezi Jižní Koreou a ČR na úrovni parlamentů. První podkapitola krátce shrnuje vztahy mezi Korejskou republikou, tehdejším Československem a pozdější ČR. Konkrétně se zaměřuje na jednotlivá setkání představitelů obou států. Jak již napovídá název, druhá podkapitola se zabývá současnou spoluprací českého a korejského parlamentu. V návaznosti na předchozí kapitoly bude stanoveno, jakou roli hraje parlamentní diplomacie ve vztazích Jižní Koreje a ČR.

3.1 Vývoj česko-korejských vztahů

Přestože Jižní Korea vznikla roku 1948, výraznější ekonomický rozvoj zaznamenala již v poválečném období. Tento růst byl zapříčiněn nejrozličnějšími mezinárodními, společenskými, politickými a kulturními faktory, jejichž původ je nutno hledat v korejské historii. Zásluhy na budování a rozvoji Jižní Koreje nelze Jihokorejciům upřít, přesto nelze opomenout, že na formování korejské politiky se podílela z velké části řada zahraničních mocností. (Eckert, 2009, s. 280) Svou úlohu v rozvoji Jižní Koreje hrálo neodmyslitelně také Československo a to i přes fakt, že k navázání diplomatických styků s Korejskou republikou došlo až na počátku 90. let. Ideologie, kterou bylo nuceno Československo, jako jedna ze zemí sovětského bloku, otevřeně prosazovat narážela na rozmanitou sílu opozičních skupin typickou pro Jižní Koreu. (Eckert, 2009, s. 251) Jak uvádí Jaroslav Olša: „*Oba státy v době socialismu dělila téměř nepřekonatelná ideologická přehrada, která veškeré možné styky prakticky znemožňovala.*“ (Olša, 2011) Po kapitulaci Japonska a osvobození Korejského poloostrova došlo ke vzniku dvou korejských států. Na jihu vznikla KR, orientující se na západní mocnosti a na severu Korejská lidově demokratická republika inklinující k Sovětskému svazu a Čínské lidové republice. KR se po osamostatnění podařilo navázat styky jen hrstkou států. Do roku 1950 a počátku korejské války navázala Jižní Korea styky jmenovitě s Velkou Británií, Spojenými státy americkými, Francií, Tchaj-wanem a Filipíny. Do konce 50. let navázala Jižní Korea styky jen se 13 státy. Československo, které se od roku 1948 ocitlo pod sovětským vlivem, bylo naopak jednou ze zemí, která udržovala diplomatické styky s KLDK. (Eckert, 2009, s. 236) (Olša, 2011) Přestože se Československo nacházelo v situaci, kdy mohlo otevřeně spolupracovat jen se zeměmi sovětského bloku, začalo s KR od 50. let přicházet do kontaktu. Československo bylo od konce 50. let až do svého rozdělení v roce 1993 členem „*Dozorčí komise neutrálních států v Pchanmundžonu v demilitarizovaném pásmu na hranici obou korejských států*“. (Olša,

2011) Českoslovenští diplomaté spolu například se zástupci Švýcarska a Švédska získali příležitost zasadit se o udržení mírového stavu na korejském poloostrově. Přes tuto skutečnost „*se ale jednalo pouze o výjimečné a nahodilé nahlédnutí do této jinak Čechoslovákům nepřístupné [země]*“ (Olša, 2011) V návaznosti na Olšovo nastínění vztahu KR a Československa v tehdejším politickém prostředí je možno předpokládat, že vidina jakékoli spolupráce byla v období socialismu v Československu zcela lichá. Nejevilo se pravděpodobné, že by se kdy země s jednostrannou orientací na KLDR přeorientovala na udržování vztahů a spolupráci s KR.

Po převratu v roce 1989 a odklonění se od socialismu začalo Československo navazovat diplomatické styky se zeměmi, se kterými z politických důvodů nemělo dovoleno. 15. ledna 1990 došlo k parafování protokolu o navázání diplomatických styků mezi Československem a KR. (Olša, 2011) Od té doby až do současnosti dochází k setkávání představitelů KR a ČR na úrovni hlav států, předsedů vlád i příslušníků parlamentů obou zemí. Při setkáních se obvykle nejedná jen o zdvořilostní návštěvu, nýbrž jsou projednávány možnosti spolupráce a podepisovány mezivládní a meziparlamentní dohody. Takovou událostí byla bez pochyby návštěva premiéra Václava Klause na konci roku 1994. Během setkání českého předsedy vlády a jeho korejského protějšku došlo k podepsání dohody mezi českou a korejskou vládou o zrušení vízové povinnosti. Jižní Korea se tímto stala první zemí v Asii, kam obyvatelé ČR mohli přicestovat bez nutnosti opatření víz. Podpisem dohody o spolupráci v oblasti vědy a techniky, podpořil vidinu dlouhodobější spolupráce korejský prezident Jim Yong-Sam o pouhý rok později při své návštěvě ČR. Návštěvy ministra zahraničních věcí ČR Jana Kavana a ministra průmyslu a obchodu ČR Miroslava Grégra v Korejské republice v průběhu konce roku 1999 byly předzvěstí spolupráce v oblasti obchodu a investic. To dokládá zvýšená četnost návštěv činných v dané oblasti mezi oběma zeměmi na přelomu tisíciletí. Primárně chtěly oba státy zacílit na podporu korejských investic v ČR. Předmětem celé řady setkání byla možnost členství ČR v rámci Asijsko-evropského setkání (ASEM), které primárně vytváří prostor pro dialog o politických a obchodních záležitostech mezi evropskými a asijskými státy. (Olša, 2014)

Přelom tisíciletí nebyl jen předzvěstí vyjednávání o možné spolupráci mezi zástupci vlád a ministerstvy obou zemí. Zcela klíčovými se stala setkání příslušníků parlamentů. Přestože již pár dnů po rozdělení Československa v lednu roku 1993 Prahu navštívili příslušníci korejského Národního shromáždění, aby připravili půdu pro vyjednávání o česko-korejských bilaterálních dohodách, jednalo se až do přelomu tisíciletí o jediném setkání příslušníků

českého a korejského parlamentu. Z bližšího zkoumání textu o vzájemných návštěvách představitelů obou zemí vyplývá, že od roku 2001 je možné zaznamenat rostoucí tendenci v počtu přijatých a vyslaných delegací výborů obou parlamentů. V dubnu roku 2001 Lubomír Zaorálek, jakožto předseda Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR, spolu s vybranými příslušníky výboru cestovali do Korejské republiky ve snaze zintenzivnit stávající bilaterální styky. Korejská strana opětovala návštěvu o pouhý měsíc později. V návaznosti na tato dvě setkání se strany později dohodly na posílení vzájemných kontaktů v oblasti politiky, ekonomiky a kultury. Právě parlamenty dojednaná dohoda o posílení kulturních kontaktů může být chápána jako jeden z hlavních důvodů návštěvy Pavla Dostála, tehdejšího ministra kultury, který téhož roku přicestoval do Koreje s nabídkou vytvoření expozice s korejským uměním v rámci české Národní galerie. (Olša, 2014)

Na problematiku kultury se zaměřovaly delegace obou zemí i v následujících letech, přesto je z výčtu vzájemných návštěv patrná lehká změna v primární orientaci delegací směrem k obchodu a investicím. To předznamenává nejen založení a zasedání Smíšené česko-korejské hospodářské komise, kde korejskou stranu zastupoval náměstek korejského ministra průmyslu a obchodu a českou stranu Miroslav Somol v téže funkci. Za důležitou návštěvu může být bez pochyby pokládána cesta tehdejšího premiéra Miloše Zemana, který se při své návštěvě KR přimluvil za prohlubování obchodní spolupráce. Velkým obchodním krokem se jistě stalo zapojení Českých aerolinií do skupiny Skyteam, do které již patřila korejská letecká společnost Korean Air. Vstupu aerolinií do Skyteamu předcházela návštěva delegace korejského Národního shromáždění v Praze. Delegace zde spolu se svými protějšky nastínila možnost vzniku přímého leteckého spojení mezi hlavními městy obou států. Rokem obchodních aktivit mezi ČR a Jižní Koreou se bezpochyby stal rok 2006, kdy do ČR zavítal Kim Duk-Kyu, místopředseda korejského Národního shromáždění, aby zde připravil půdu pro vyjednávání o zřízení části provozu korejské automobilové firmy Hyundai na severní Moravě. Následného zahájení výstavby areálu Hyundai počátkem roku 2007 se účastnil i jeden z poradců korejského prezidenta Kim Byong-Joona. (Olša, 2014)

Jak bylo již řečeno, Československo jakožto jeden ze členů Dozorčí komise neutrálních států mělo za úkol zabývat se vztahy mezi Severní a Jižní Koreou. Komise cílila zejména na udržení mírového uspořádání na korejském poloostrově. Zmiňována je v souvislosti s mírovým uspořádáním vize vzniku jednotné Koreje v rámci jednoho suverénního státu. (Olša, 2011) Přestože rozdělením Československa zaniklo české členství v dozorčí komisi, ČR do vztahů obou korejských států zasahuje nadále. Důkazem této snahy se stala cesta

Lubomíra Zaorálka v roce 2005, v té době již ve funkci předsedy Poslanecké sněmovny PČR, která započala v KLDŘ. Po návštěvě Severní Koreje zavítala Zaorálkova delegace do Koreje Jižní. Cílem cesty bylo zmapovat aktuální potenciál obou zemí a postoje k jejich budoucímu soužití. Česká snaha o smír na korejském poloostrově pokračovala i návštěvou Jiřího Dienstbiera, příslušníka Senátu PČR, v průběhu roku 2010. Nejen, že delegace senátora navštívila demilitarizovanou zónu, ale obě strany si připomněly i veškeré předchozí snahy ČR (potažmo Československa) na vyrovnávání vztahů mezi oběma korejskými sousedy. (Olša, 2014) Výše zmíněná setkání a dohody příslušníků českého a korejského parlamentu bezpochyby svědčí o dobré meziparlamentní spolupráci. Hojný počet návštěv vypovídá nejen o kvantitě, ale především o kvalitě vztahů mezi parlamenty. Dá se soudit, že česko-korejská parlamentní spolupráce poskytuje platformu pro vyjednávání na vyšších úrovních, jmenovitě vyjednávání na úrovni ministrů a hlav států. Jako důkaz tohoto tvrzení slouží výše zmíněná návštěva Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR, která připravila půdu pro pozdější vyjednávání ministra kultury Pavla Dostála o vytvoření expozice korejského umění v ČR či vytvoření části provozu automobilové společnosti Hyundai po jednáních členů českého a korejského parlamentu v Praze v roce 2006.

Zmíněné informace dokládají, že je možné od roku 2001 zaznamenat značný nárůst meziparlamentní spolupráce mezi KR a ČR. Olša ve svém zpracování vzájemných návštěv představitelů obou států mapuje mezi roky 2001 a 2010 vysokou intenzitu v počtu a kvalitě setkání. Toto vyjádření bohužel neplatí pro roky následující. Z Olšova výčtu vzájemných setkání vyplývá, že lze zaznamenat značný pokles v aktivitě českého a korejského parlamentu mezi roky 2011 až 2013 zasadit se o vzájemnou spolupráci. Jediným významným setkáním se stala cesta předsedy Senátu PČR Štěcha do KR v průběhu roku 2011. (Olša, 2014) Na otázku, proč lze mapovat pokles v aktivitách parlamentů zasadit se o spolupráci, je myslitelné odpovědět, že neaktivita pravděpodobně pramení z nepříznivé politické situace v ČR. V druhé kapitole byly zmíněny problémy spojené s koaliční krizí roku 2013. Aktivita Zahraničního výboru byly hodnoceny jako nedostatečné i v předchozích letech. Právě krize české politiky a pozdější změna vlády mohly mít výrazný podíl na úpadku česko-korejské parlamentní diplomacie mezi lety 2011 a 2013. Otázkou zůstává, zda je možné pozorovat podobnou tendenci i pro roky 2014 a 2015.

3.2 Současná česko-korejská spolupráce a vize jejího budoucího vývoje

Přestože se Kořan v analýze Ústavu mezinárodních vztahů o současném stavu parlamentní diplomacie zdráhal odhadovat její vývoj pro rok 2014 a roky následující, z dokumentů

dostupných na stránkách Poslanecké sněmovny PČR a Senátu PČR můžeme konstatovat, že se jednotlivé výbory českého a korejského parlamentu v současné době pravidelně setkávají. Z četnosti konaných a plánovaných setkání se dá soudit, že Jižní Korea a ČR hojně využívají parlamentní diplomacie k vyjednávání o zásadních aktivitách. Je myslitelné, že setkávání na této úrovni mohou sloužit jako platforma pro vyjednávání na vyšší úrovni, kupříkladu na úrovni ministerstev. (Kořan, 2014, s. 28) (Výbory PSP, 2014) (Výbory Senátu, 2014) Klíčovým setkáním, které vypovídá o současném stavu a kvalitě iniciativy českého parlamentu navazovat styky se svými zahraničními protějšky, byla zahraniční cesta Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny PČR. U příležitosti této cesty, která se uskutečnila v září roku 2014, se delegace výboru setkala s představiteli některých ministerstev a především Národního shromáždění KR. Při setkání delegace s předsedou Národního shromáždění KR, se obě stany vzájemně ujistily o dobrých přetrvávajících vztazích. Shodly se, že je zapotřebí nadále prohlubovat vzájemnou spolupráci a to především v oblasti diplomacie parlamentní. Obě země dále stojí o prohlubování spolupráce v oblasti kultury. V současné době může být Jižní Korea považována za klíčového spojence a to zejména s ohledem na zahraničněpolitické aktivity ČR v Asii. KR spolu s ČR spolupracují dále v oblasti obchodu a investic. (Delegace Výboru pro obranu navštívila Korejskou republiku, 2014)

Konkrétním příkladem spolupráce vyplývajícím ze setkání české a korejské strany byla bezpochyby návštěva letiště Gimhae v Pusanu a to nejen v návaznosti na podpis dohody mezi jihokorejským leteckým dopravcem Korean Air a českým aeroholdingem o prodeji značné části Českých aerolinií v průběhu roku 2013. Zde lze předpokládat, že počátky dohody o prodeji části společnosti korejskému dopravci Korean Air je možné hledat již v roce 2001, kdy České aerolinie vstoupily do Skyteamu a o tři roky později, kdy došlo v startu prvního přímého letu na trase Praha-Soul. Cílem návštěvy korejského národního letiště v Pusanu bylo zjistit, jak efektivně fungují radary MSSR-1 dodané pardubickým výrobcem ELDIS a zda bude možné navázat dlouhodobou spolupráci v této oblasti. V návaznosti na potvrzení výborné kvality a funkčnosti českých radarů korejskou stranou byla nastíněna možnost budoucí spolupráce. (Olša, 2014) (Delegace Výboru pro obranu navštívila Korejskou republiku, 2014)

Dalším polem působnosti, na kterém se Výbor pro obranu snažil o rozvoj vzájemné kooperace, se stala bezpečnostní politika. Česká strana se během své návštěvy seznámila s činností Československa v rámci Dozorčí komise neutrálních států. Získala dále aktuální informace týkající se severo-jihokorejských vztahů. Současná politika, kterou Jižní Korea

vykonává je spojena se snahou zmírnit napětí a zasadit se o denuklearizaci Severní Korey. Přesto je Jižní Korea, podle postoje prezidenty Pak Kun-Hje, připravena odpovědět razantně na jakoukoli severokorejskou snahu o provokaci. Představitelé českého a korejského parlamentu se v kontinuitě rozhovorů o severo-jihokorejských vztazích dohodli na vzájemné součinnosti na poli obranné politiky a vojenského vzdělávání. Obě strany jsou připraveny zorganizovat společná cvičení a kooperovat v oblasti kybernetické bezpečnosti. Nutno zmínit, že KR disponuje samostatným ministerstvem pro sjednocení, které se v dlouhodobém výhledu snaží o spojení obou stran korejského poloostrova. (Delegace Výboru pro obranu navštívila Korejskou republiku, 2014)

O pouhý měsíc později navštívil KR místopředseda Senátu PČR Zdeněk Škromach spolu s některými členy Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu. Česká delegace se v Koreji sešla jak se členy Národního shromáždění KR, zástupci vlády a jejich náměstky, tak se zástupci soukromého sektoru. Škromach obecně při většině jednání vyzdvihl současné fungování parlamentní diplomacie. „*Bilaterální vztahy ČR-KR označil za velmi živé a dynamické, o čemž [jak dále podotkl] svědčí rovněž velmi aktivní parlamentní diplomacie a vzájemné návštěvy v Praze a Soulu.*“ (Pracovní cesta delegace VHZD v čele s místopředsedou Senátu PČR Z. Škromachem do KR, 2014) Ocenil kvalitu a četnost vzájemných setkání. Dále podotkl, že KR je pro ČR strategickým asijským partnerem, který pomáhá realizovat její zahraničněpolitické aktivity v dalších asijských zemích. Nejedná se jen o nejvýznamnějšího asijského partnera s ohledem na fakt, že Jižní Korea je v současné době „*4. největším investorem v české ekonomice*“. (Pracovní cesta delegace VHZD v čele s místopředsedou Senátu PČR Z. Škromachem do KR, 2014)

Jak bylo již řečeno, spolupráce mezi ČR a KR v oblasti obchodu a investic se aktivně rozvíjí od navázání diplomatických styků v roce 1990 a sílí výrazně v posledních letech. Ani rok 2014 nebyl výjimkou v tomto trendu. Při setkání Škromacha s předsedou představenstva korejské hospodářské komory (KCCI) byla ČR oceněna jako jedna z nejdůležitějších finálních destinací pro investice korejských firem. Zmíněna byla akvizice plzeňské firmy Škoda Power skupinou Doosan, specializující se na výrobu stavebních strojů. Podle rozhovorů a vyjádření jak české, tak korejské delegace se jednalo o velmi úspěšnou investici. Podnik se v současné době může pochlubit takřka největší produkcí ve svém oboru na daném území. Za další úspěšné investice nutno bez pochyby považovat investice korejských automobilových společností. Jmenovitě se jedná o akvizice společnosti Hyundai Motors, dále pak GS Caltex či Hanwha. Obě strany pozitivně hodnotí skutečnost, že korejští investoři

za pomoci svých investic vytvářejí velké množství pracovních míst. Řada korejských firem se mimo jiné zajímá o výběrová řízení na rozvoj české dopravní infrastruktury. Tato snaha by měla do budoucna pomoci k zrychlení a zkvalitnění výstavby dálnic a železnic v ČR. (Pracovní cesta delegace VHZD v čele s místopředsedou Senátu PČR Z. Škromachem do KR, 2014)

Vedle návštěvy delegace Výboru pro obranu a pracovní cesty delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu vedenou Zdeňkem Škromachem, KR v průběhu roku 2014 navštívili ministr životního prostředí R. Brabec, ministr zemědělství Marian Jurečka a předseda vlády B. Sobotka. V průběhu roku naopak ČR poctil návštěvou Korejský ministr zahraničních věcí Yun Byung-Se. (Pracovní cesta delegace VHZD v čele s místopředsedou Senátu PČR Z. Škromachem do KR, 2014) Současně jsou plánovány cesty i pro rok 2015. V prvním čtvrtletí letošního roku KR navštívil náměstek ministra zahraničních věcí J. Tlapa, jakožto člen delegace premiéra B. Sobotka. Tématem setkání s korejskými protějšky byly opět zhodnocení česko-korejských vztahů a dialog o budoucí hospodářské spolupráci. Prodiskutovávala byla mimo jiné možnost spolupráce KR i s ostatními zeměmi V4. (Náměstek Tlapa na návštěvě Korejské republiky, 2015)

Z textu vyplývá, že rok 2014 se nesl v duchu aktivního a pravidelného využívání parlamentní diplomacie ze strany českého a korejského parlamentu. Příslušníci obou komor PČR se zasadili nejen o navazování styků se svými korejskými protějšky, ale setkávali se dále se zástupci exekutivy a soukromého sektoru. Cílem setkávání příslušníků parlamentu se zástupci jihokorejských obchodních společností bylo obecně přitáhnout více zahraničních investic do ČR a využít schopností a zdrojů firem kupříkladu při již zmíněném zřízení nové dopravní infrastruktury. Primárně se poslanci obou zemí setkávali s vidinou vytváření prostoru pro další vyjednávání. Bylo ověřeno, že parlamentní diplomacie ČR a KR funguje jako efektivní způsob pro vytváření platformy k vyjednávání na úrovni ministrů, premiérů i hlav států. Dále se projevilo, že za roky 2011 až 2013 česká parlamentní diplomacie zaznamenala značný pokles aktivity. Bylo doloženo, že tento pokles aktivity je patrný v setkání příslušníků českého a korejského parlamentu. Je možné, že příčinu stagnace aktivity PČR navazovat styky se zahraničím lze spojovat s krizí české koalice roku 2013 a problémy, které zmítaly politickou sférou ČR v letech předcházejících krizi. Ze zdrojů se jeví jisté, že rok 2014 vykazuje trend opačný prostřednictvím aktivní a pravidelné meziparlamentní spolupráci mezi ČR a Jižní Koreou. Logicky se proto nabízí vysvětlení ve výše zmíněné domněnce Tomáše Prouzy, který kritiku aktivity PČR navazovat styky se

zahraničím přisuzuje neznalosti fakt ze strany médií. Bylo potvrzeno, že mapovat efektivitu parlamentní diplomacie nelze za pomoci množství vynaložených prostředků. Řada odborníků se právě z důvodu problematického mapování funkčnosti parlamentní diplomacie může uchýlovat k závěru o její nízké kvalitě. Na příkladů vztahů ČR a KR lze však doložit, že vzájemná setkání jejich představitelů přispívají ke zlepšení vzájemných bilaterálních vztahů. Přes rostoucí oblibu parlamentní diplomacie se nejeví pravděpodobné, že by kdy nahradila tradici klasické diplomacie. Je možné předpokládat, že s rostoucím vlivem parlamentní diplomacie se bude zlepšovat diplomatická způsobilost. Stát bude touto cestou moci doufat také v lepší parlamenty.

Závěr

Pojem parlamentní diplomacie, který definuje aktivity parlamentů v mezinárodních vztazích, se začal vyvíjet v průběhu 20. století spolu s rozvojem liberální tradice, podle které nejsou nositelem moci pouze suverénní státy, reprezentované zástupci ministerstev zahraničí, vlád či samotnými hlavami státu, ale také subjekty na nižší úrovni státní hierarchie a nestátní aktéři. Aktivity parlamentů umožňují navázat dialog na místech, na kterých tradiční kanály selhaly či doposavad dialog neúspěšně navazovaly. Parlamentní diplomacie není jen nástrojem pro navazování bilaterálních a multilaterálních vztahů, ale slouží dále jako nástroj kontroly vlád a platforma pro vyjednávání exekutivy státu.

Přes klady plynoucí z aktivity parlamentů v mezinárodních vztazích je Parlament ČR často kritizován pro nedostatečnou aktivitu. Je důležité zmínit, že aktivita poslanců a senátorů v mezinárodních vztazích, tím je myšleno vedení dialogu s příslušníky parlamentů jiných států, nepatří mezi povinnosti vyplývající z ústavy. Tato funkce je pro poslance a senátory dobrovolná, pro lze pochopit, že ti, kteří nevstupují do politiky s cílem orientovat se na zahraniční, nejsou ochotni se na parlamentní diplomacii podílet. Případná neochota podílet se na parlamentní diplomacii může dále plynout z nepříznivé politické situace. Právě krize české politiky a pozdější změna vlády v roce 2013 mohla být důvodem pro úpadek česko-korejské parlamentní diplomacie.

Mediální obraz Parlamentu ČR lze považovat za další důvod pro tvrzení, že jsou aktivity českých poslanců a senátorů nedostatečné. Primárně je nutné říci, že mapovat efektivitu parlamentní diplomacie je obtížné. Mnohá média informují o množství vynaložených prostředků na zahraniční cesty poslanců a senátorů, dále ovšem nespecifikují, jaký je účel těchto cest a jejich přínos. Tato skutečnost může být důvodem pro tvrzení, že Parlament ČR v řadě svých aktivit selhává. Není ovšem pochyb, že zahraniční cesty českých poslanců do KR zajistily dlouhodobý příliv investic do ČR ze strany korejských obchodních společností.

Právě pravidelná setkání příslušníků české a korejské legislativy vypovídají o dobré meziparlamentní spolupráci. Delegace výborů Parlamentu ČR nezajistily jen příliv investic do ČR, ale slouží jako platforma pro setkávání a jednání zástupců exekutivy. Tuto skutečnost dokládá kupříkladu návštěva delegace Zahraničního výboru PSP ČR, jejíž zástupci jednali se svými protějšky o možných výměnách v oblasti kultury. Tato návštěva připravila půdu pro pozdější jednání českého ministra kultury v KR o zřízení sbírky korejského umění

v české Národní galerii. V podobném duchu se neslo také jednání s automobilovou společností Hyundai, která posléze v roce 2007 zřídila část výroby v ČR.

Výzkumná otázka předpokládala, že zahraničněpolitická aktivita Parlamentu ČR by mohla do budoucna nahradit tradiční formu diplomacie. Bylo stanoveno, že parlamentní diplomacie lze považovat za efektivní způsob pro navazování styků s jinými státy. U ČR a KR došlo od roku 2000, kdy začala být parlamentní diplomacie oběma státy aktivně využívána, k výraznému zlepšení bilaterálních vztahů. Parlamentní diplomacie může svou aktivitou bezpochyby přispět k efektivnějšímu fungování parlamentů. Jeví se ovšem nepravděpodobné, že by kdy mohla nahradit pravomoci a povinnosti hlav států a ministerstev zahraničí.

Závěrem je nutno zmínit, že literatura zaměřující se na tuto problematiku není zdaleka dostačující. Existuje značné množství dokumentů zmiňujících pojem parlamentní diplomacie, ale podrobné informace chybějí. Pro sestavení práce bylo proto nutné využít velkého množství zdrojů, což dokazuje objem zdrojů uvedených v rámci citované literatury.

Citovaná literatura

BEETHAM, D. a LOLO A. *Parliament and democracy in the twenty-first century: a guide to good practice*. Geneva: Inter-Parliamentary Union, 2006, s. 215. ISBN 92-914-2297-5.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, s. 223. ISBN 978-802-4730-615.

ECKERT, C. J. *Dějiny Koreje*. Překlad Marta Bušková, Štěpánka Horáková, Miriam Löwensteinová. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009, s. 424. ISBN 978-807-1065-807.

FIOTT, D. On the Value of Parliamentary Diplomacy. *Madariaga Papers*. 2011, vol. 4, no. 7. Dostupné z: <http://www.madariaga.org/publications/madariaga-papers/459-on-the-value-of-parliamentary-diplomacy>

HAMILTON, G. Parliamentary diplomacy: diplomacy with a democratic mandate. In: *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2012 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <http://www.asgp.co/executive-committee-member/2624>

KOLÁŘ, P. a VALENTA, P. *Parlament České republiky - Poslanecká sněmovna*. 1. vyd. Praha: Pro Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vydal Ivan Král, 2009, s. 71. ISBN 978-80-87324-00-4

KOŘAN, M. a DITRYCH, O. (eds.): *Česká zahraniční politika v roce 2011: analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012. ISBN 978-808-7558-058.

KOŘAN, M. a DITRYCH, O. (eds.): *Česká zahraniční politika v roce 2012: analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013. ISBN 978-808-7558-12-6.

KOŘAN, M. a DITRYCH, O. (eds.): *Česká zahraniční politika v roce 2013: analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2014. ISBN 978-808-7558-19-5.

KUTA, Martin. Parlamentní diplomacie jako prvek víceúrovňové diplomacie. *Parlamentní institut*. 2013, no. 1, s. 1-15.

OLŠA, Jaroslav. Vzájemné návštěvy státních představitelů KR a ČR. In: *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné

z:http://www.mzv.cz/seoul/cz/vzajemne_vztahy/bilateralni_vztahy_mezi_kr_a_cr/vzajemne_navstevy_statnich_predstavitelu.html

OLŠA, J. Vztahy bývalého Československa a Korejské republiky. In: *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/seoul/cz/vzajemne_vztahy/bilateralni_vztahy_mezi_kr_a_cr/vzajemne_navstevy_statnich_predstavitelu.html

PIGMAN, G. A. *Contemporary diplomacy: representation and communication in a globalized world*. Malden, MA: Polity, 2010, s. 241. ISBN 07-456-4280-2.

PROUZA, Tomáš. Parlament je základním kamenem pro aktivní politiku vlády v EU. In: *Euractiv.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/priority-evropske-politiky-cr/analyza/komentar-tomas-prouza-parlament-aktivita-evropska-politika-012353>

RIEGER, L. Volby do Evropského parlamentu 2014. *CEVRO: Čtrnáctideník*. 2014, vol. 2014, no. 11.

WEISGLAS, F. a BOER G. Parliamentary Diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2007, vol. 2, no. 1, s. 93-99. Dostupné z: <http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/10.1163/187119007x180494>

WAIŠOVÁ, Šárka. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 248. ISBN 978-807-3801-779.

WILGA, M. a KAROLEWSKI I. P. *New approaches to EU foreign policy*. Routledge: 2014, s. 304. ISBN 9781317674542.

Delegace výboru pro obranu navštívila Korejskou republiku. In: *Poslanecká sněmovna PČR* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=5035&z=6967>

Evropský parlament. In: *Oficiální internetové stránky Evropské unie* [online]. 2014 [cit. 2014-12-20]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm

Inter-Parliamentary Union. In: *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2011 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <http://www.ipu.org/english/whatipu.htm>

Interpelace M. Grebeníčka na K. Schwarzenberga ve věci zahraniční politiky vlády ČR. In: *Poslanecká sněmovna PČR* [online]. 2008 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?o=5&pi=305>

IPU Strategy 2012-2017. In: *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2011 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <http://www.ipu.org/english/perdcls.htm#strategy>

Lisabon otevírá dveře národním parlamentům. In: *EurActiv.cz* [online]. 2009 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/lisabon-otevira-dvere-narodnim-parlamentum-006814>

Meziparlamentní skupiny přátel. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2013 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/organy2.sqw?s=1>

Náměstek Tlapa na návštěvě Korejské republiky. In: *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/seoul/cz/zpravy_a_udalosti/namestek_tlapa_na_navsteve_korejske.html

O V4. In: *Visegrad Group* [online]. 2000 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/v4-110412>

Pracovní cesta delegace VHZZ v čele s místopředsedou Senátu PČR Z. Škromachem do KR. In: *Senát PČR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/web/internet/9/struktura/vybory/vhzz/cesty>

Stálá delegace do Meziparlamentní unie. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2013 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=156>

Ústava České republiky, ze dne 16. prosince 1992, ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů, [online], [cit. 2015-03-19]. Dostupné z <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Výbory PSP. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=194>

Výbory Senátu. In: *Senát Parlamentu ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/web/internet/9/struktura/vybory>

Zahraniční aktivity Zahraniční výboru PSP ČR. In: *Parlanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3318>

Za zahraniční cesty senátoři chtějí utratit 13,25 milionu korun. In: *Senátorský kuryr* [online]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.senatorskykuryr.cz/zahranici/678-za-zahranicni-cesty-senatori-chteji-utratit-13-25-milionu-korun>